

PRAZGODOVINSKA NASELBINA NA GRAJSKEM GRIČU

OB IZGRADNJI VODOVODA NA GRAJSKEM GRIČU SE IZVAJAJO ARHEOLOŠKE RAZISKAVE OB GRADNJI

Gornja Radgona, julij 2022

Prazgodovinska naselbina na Grajskem griču je spomenik lokalnega pomena (EŠD 6674). Dolgotrajno poselitev od bronaste pa vse do železne dobe, pa tudi poselitev v zgodnjem in visokem srednjem veku, nakazujejo številne predvsem keramične najdbe.

Ob izgradnji vodovoda se na Grajskem griču trenutno izvajajo arheološke raziskave ob gradnji. V teh raziskavah, na Grajski cesti, Vaupotičevi, Ilirski in Čremošnikovi ulici, so bile najdeni številni odlomki predvsem prazgodovinskih keramičnih posod ter precej fragmentarno ohranjeni bronasti predmeti. Te najdbe izhajajo predvsem iz ponekod več kot meter debele kulturne plasti ter iz raznih bivalnih in odpadnih jam. Najštevilčnejši so odlomki raznih loncev in skled, najdenih pa je bilo tudi precej različno velikih keramičnih piramidalnih uteži (slika 1). Takšne uteži so razmeroma pogoste na prazgodovinskih naselbinah v Sloveniji. Najpogosteje jih povezujemo s tkanjem, kjer so bile uporabljene za zategovanje niti na statva. V drugih primerih pa so lahko služile tudi kot pripomočki za obtežitev (strešnikov, ribiških mrež) ali pomoč pri kuhanju (držanje ražnjev). Uteži so bile narejene iz žgane gline, njihovi najpomembnejši funkcionalni lastnosti pa sta velikost in teža. Nekatere izmed uteži najdenih na Grajskem griču imajo na vrhu zareze, na eni pa smo opazili prstne odtise izdelovalca.

Med lončenino, katere večji del je v pranju in nadaljnji obdelavi pa naj omenimo le nekaj bolj zanimivih kosov. Manjši disk (slika 2), ki je narejen iz ostenja verjetno večjega lonca ali sklede, je bil lahko uporabljan kot igralni žeton, pripomoček za štetje ali pokrov. Časovno ga umeščamo v prazgodovino. Zanimiva sta tudi dva ostenja lonca (slika 3) najdena v Vaupotičevi ulici z značilnim okrasom visečih girland iz nalepljenih reber, ki datirata nekje v čas med 700 in 800 pr. n. št., takšne lonce pa srečamo tudi na drugih arheoloških najdiščih kot so Brinjeva gora, Ormož, Poštela ter Kleinklein v Avstriji. Najdeno pa je bilo tudi ostenje lonca ornamentiranega s kombinacijo vrezov in vrvice (slika 4).

Glede na bližino gradu ni presenetljivo, da smo našli tudi odlomke keramičnega posodja iz srednjega in novega veka. Odlomek ostenja z očmi, nosom in brki (slika 5) je glede na ikonografske značilnosti pripisan 13. ali 14. stoletju.

Večina najdenih prazgodovinskih bronastih predmetov je bila zelo slabo ohranjena in je bila potrebna takojšnje konzervacije. Presenetljivo dobro je bila ohranjena skitska bronasta triroba pušična ost najdena v eni izmed jam odkritih na Grajskih cesti.

Avtorica tega besedila in fotografij je arheologinja Mojca Jančar

Priložene slike (v priloženem PDF dokumentu) prikazujejo:

Slika 1: Izbor različnih prazgodovinskih keramičnih piramidalnih uteži (foto M. Jančar).

Slika 2: Disk narejen iz ostenja prazgodovinske posode (foto M. Jančar).

Slika 3: Ostenja prazgodovinskih loncev z okrasom visečih girland (foto M. Jančar).

Slika 4: Ostenje prazgodovinske posode z okrasom (foto M. Jančar).

Slika 5: Ostenje srednjeveške posode z upodobljenim obrazom (foto M. Jančar).

Slika 6: Arheologi pri izkopu večje prazgodovinske jame na Grajski cesti v bližini hiše št. 14 (foto M. Jančar).